

1054 Budapest, Alkotmány u. 5.

Levélcím: 1391 Budapest 62. Pf. 211

Telefon: (06-1) 472-8900 **Fax:** (06-1) 472-8905

Vizsgáló: Szijjártó Ilona **Tel.:** (06-1) 472-8925 **E-mail:** szijjarto.ilona@gvh.hu

Szervezeti egység: Antitröszt Iroda

Ügyszám: VJ/42/2016.

Iktatószám: VJ/42-204/2016.

V é g z é s

A Gazdasági Versenyhivatal a MIVÍZ Miskolci Vízmű Kft. (3527 Miskolc, József A. út 78.) eljárás alá vont vállalkozással szemben gazdasági erőfölénnyel való visszaélés tilalmának feltételezett megsértése miatt indult versenyfelügyeleti eljárásban meghozta az alábbi

v é g z é s t .

A Gazdasági Versenyhivatal az eljárást megszünteti.

E végzés ellen a kézhezvételtől számított nyolc napon belül a Gazdasági Versenyhivatal Versenytanácsához címzett fellebbezéssel lehet élni. A fellebbezésnek a végzés végrehajtására halasztó hatálya van.

I n d o k o l á s

I. T é n y á l l á s , a z e l j á r á s t á r g y a

A Gazdasági Versenyhivatal 2016. május 11-én, VJ/42/2016. számon versenyfelügyeleti eljárást indított a MIVÍZ Miskolci Vízmű Kft.-vel (a továbbiakban: MIVÍZ vagy eljárás alá vont vállalkozás) szemben gazdasági erőfölénnyel való visszaélés tilalmának feltételezett megsértése miatt.

A versenyfelügyeleti eljárás megindítására azért került sor, mert a Gazdasági Versenyhivatal észlelte, hogy a MIVÍZ a mellékvízórák felszerelése, illetve cseréje utáni műszaki átvétele és zárral való ellátása (beleértve a kapcsolódó kiszállást) szolgáltatásért fizetendő díjakat – amelyet az elkülönült vízhasználók a mellékvízmérők jogszabálynak megfelelő zárral való ellátásáért fizetnek – valószínűsíthetően indokolatlanul magas mértékben állapította meg, és ezzel a tisztességtelen piaci magatartás és a versenykorlátozás tilalmáról szóló 1996. évi LVII. törvény (a továbbiakban: Tpv.) 21. § a) pontjában foglalt tényállás megvalósításával valószínűsíthetően megsértette a Tpv. 21. §-ában előírt tilalmat. A közérdek védelme szükségessé tette az eljárás lefolytatását, figyelemmel arra, hogy a magatartás az eljárás alá vont vállalkozás működési területén lévő valamennyi vezetékes víziközmű-szolgáltatást igénybe vevőt érinti, amennyiben mellékvízmérő felszerelése vagy cseréje miatt szükségessé válik a vizsgálat által érintett szolgáltatás igénybe vétele.

A versenyfelügyeleti eljárás kiterjedt az eljárás alá vont által az újonnan felszerelt, valamint cserélt mellékvízmérők zárral való ellátása (a továbbiakban: plombálása) szolgáltatás 2011. június 1-jétől alkalmazott díjának vizsgálatára.

A versenyfelügyeleti eljárás a VJ/42-121/2016. számú végzéssel kiterjesztésre került az eljárás alá vont vállalkozás által a mellékvízmérő felszerelés, csere és plombálás esetén 2014. december 11-től alkalmazott díjak vizsgálatára is.

A versenyfelügyeleti eljárás során a Gazdasági Versenyhivatal a MIVÍZ adatszolgáltatásait¹, valamint az eljárás alá vonttól független, az eljárás alá vont tevékenységéhez hasonló tevékenységet elkülönült földrajzi piacokon végző más vállalkozások adatszolgáltatásait² használta fel. A versenyfelügyeleti eljárás során beszerzett információk a következőképpen foglalhatók össze.

¹ Lásd: a VJ/42-49/2016., VJ/42-109/2016., VJ/42-113/2016., VJ/42-114/2016., VJ/42-118/2016., VJ/42-119/2016., VJ/42-120/2016., VJ/42-184/2016., VJ/42-195/2016. számú adatszolgáltatások.

² A versenyfelügyeleti eljárás során összesen 37 magyarországi víziközmű vállalkozás adatszolgáltatásának feldolgozására került sor.

A mellékvízmérők plombálásáról a 2013. február 28-ig hatályos szabályozás³ szerint a víziközmű szolgáltató volt köteles gondoskodni. A 2013. március 1-jével hatályba lépett szabályozás⁴ nem tartalmazott a plombálásra vonatkozó kifejezett rendelkezést egészen annak 2014. december 11-én hatályba lépett módosításáig, amikortól a szabályozás a víziközmű szolgáltató kizárólagos feladataként határozta meg a plombálást⁵. A jogszabályhely 2015. december 10-től hatályos módosítása lehetővé tette, hogy a mellékvízmérő zárral való ellátását a víziközmű szolgáltató az általa megbízott szolgáltató útján is biztosíthassa⁶.

Az eljárás alá vont ellátási területén a mellékvízmérők cseréjét és műszaki átvételét, valamint plombálását az irányadó jogszabályi környezet 2014. decemberében bekövetkezett változásáig nem kizárólagosan végezte. A műszaki átvételt és plombálást végző vállalkozásokat a MIVÍZ e tevékenység végzésében nem korlátozta, számukra a plombáláshoz szükséges plombák beszerzési lehetőségét az általuk felszerelt és cserélt mellékvízmérők plombálásához biztosította, a mellékvízmérők cseréjét és plombálását döntően nem a MIVÍZ, hanem egyéb vállalkozások végezték.

A jogszabályi környezet változása révén 2014. december 11-től a mellékvízmérő plombálást kizárólag a víziközmű szolgáltató végezhetette ellátási területén. Mivel a MIVÍZ-től független szolgáltatóknál még nagy mennyiségben volt a mellékvízmérő plombáláshoz szükséges, a MIVÍZ-től megvásárolt plomba, valamint megrendelés, és mert a MIVÍZ sem volt felkészülve a szolgáltatások kizárólagos ellátására – elsősorban annak kapacitás-igénye tekintetében –, ezért 2015. március 31-ig lehetőséget biztosított

³ A vízgazdálkodásról szóló 1995. évi LVII. törvény végrehajtási szabályait tartalmazó, a közműves ivóvízellátásról és a közműves szennyvízelvezetésről szóló 38/1995. (IV. 5.) Korm. rendelet 18. § (7) bekezdése.

⁴ A víziközmű-szolgáltatásról szóló 2011. évi CCIX. törvény egyes rendelkezéseinek végrehajtásáról szóló 58/2013. (II. 27.) Korm. rendelet (Víziközmű vhr.).

⁵ A Víziközmű vhr. 2014. december 11. napjától hatályos 55/A § (5) bekezdése szerint a víziközmű-szolgáltató az elszámolás alapjául szolgáló bekötési vízmérőt vagy mellékvízmérőt, a számlázás alapjául szolgáló mellékvízmérőt, valamint szennyvízmennyiség mérőt (továbbiakban együtt: elszámolás alapjául szolgáló fogyasztásmérő) az üzembe helyezésekor illetéktelen beavatkozás, leszerelés megakadályozása céljából plombával vagy leszerelést megakadályozó zárral látja el.

⁶ A Víziközmű vhr. 2015. december 10. napjától hatályos 55/A § (5) bekezdése szerint a víziközmű-szolgáltató vagy az általa megbízott vállalkozó az elszámolás alapjául szolgáló bekötési vízmérőt vagy mellékvízmérőt, a számlázás alapjául szolgáló mellékvízmérőt, telki vízmérőt, valamint szennyvízmennyiség mérőt (továbbiakban együtt: elszámolás alapjául szolgáló fogyasztásmérő) az üzembe helyezésekor illetéktelen beavatkozás, leszerelés megakadályozása céljából plombával vagy leszerelést megakadályozó zárral látja el.

a független szolgáltatóknak arra, hogy a mellékvízmérők felszerelése, cseréje szolgáltatáshoz kapcsolódó plombálást elvégezzék, azaz ezen plombálásokat elismerte.

A rendelkezésre álló adatok alapján megállapítható, hogy a MIVÍZ-nek a jogszabály erejénél fogva 2014. december 11. napjától, azonban ténylegesen 2015. április 1-jétől állt fenn kizárólagossága a mellékvízmérő plombálásra vonatkozó szolgáltatás, következésképpen a mellékvízmérő felszerelés, csere és plombálására vonatkozó szolgáltatások végzése tekintetében is.

A MIVÍZ a mellékvízmérő plombálás, valamint a mellékvízmérő felszerelés, csere és plombálás szolgáltatásokra vonatkozó díjai az Árszabályzat-árjegyzék elnevezésű dokumentumban (a továbbiakban: Árjegyzék) található. A rendelkezésre álló adatok alapján megállapítható, hogy a vizsgált időszakban a 2011-ben, majd a 2012-ben, valamint ezeket követően a versenyfelügyeleti eljárás megszüntetéséig a 2013-ban kiadott Árjegyzék volt hatályban. Az egyes Árjegyzékekben szereplő díjak a vizsgálat által érintett szolgáltatásokra vonatkozóan a következők voltak:

Mellékvízmérő felszerelés, csere és plombálás kiszállással (nettó, Ft)

Mennyiség	2011-ben kiadott árjegyzék*	2012-ben kiadott árjegyzék *	2013-ban kiadott árjegyzék
1 db esetén	14 250	14 250	14 950
2 db esetén	8 430	8 430	9 700
3-5 db esetén	6 250	6 250	8 250
6-50 db esetén	4 550	4 550	6 200

*13 Ø mérő esetén

Mellékvízmérő plombálás kiszállással (nettó, Ft)

Mennyiség	2011-ben kiadott árjegyzék	2012-ben kiadott árjegyzék	2013-ban kiadott árjegyzék
1 db esetén	10.920	10.600	10.600
2 db esetén	10.920	6.550	6.550
3-5 db esetén	3.000	5.250	5.250
5 db felett	1.625	3.900	3.900

Az eljárás alá vont vállalkozás 2015. július 23-án a Magyar Energetikai és Közmű-szabályozási Hivatalhoz (a továbbiakban: MEKH) fordult levelével, melyben jelezte, hogy a jogszabályváltozás eredményeként kialakult, a szolgáltatás kizárólagos nyújtásával kapcsolatosan aggályosnak tartja az általa – a mellékvízmérőket érintő szolgáltatásokra – alkalmazott díjszabását, azonban figyelemmel arra, hogy az Árjegyzék a MEKH jóváhagyásához kötött Üzletszabályzat része, annak rugalmas változtatására a MIVÍZ részéről egyoldalúan és hatósági egyetértés nélkül nincs mód. A kialakult helyzetre tekintettel jelezte, hogy sürgősen változtatnia kell az érintett szolgáltatás díjának mértékén a fogyasztók javára.

A MEKH válaszában kifejezte, hogy a MIVÍZ részéről indokolt lenne egy tájékoztató közlemény megjelentetése az esetlegesen tervezett díjcsökkentésről (honlapján, esetleg a helyben szokásos módon), mivel a változás a felhasználók széles körét érinti, valamint, hogy a jelzett változtatásokat az Üzletszabályzaton is szükséges átvezetni.

A MIVÍZ a MEKH választ követően 2015. augusztus 13-tól megváltoztatta a mellékvízmérők plombálására, valamint a mellékvízmérők felszerelésére, cseréjére és plombálásra vonatkozó komplex szolgáltatás árainak alkalmazását, mégpedig olyan módon, hogy ezen időpontot követően az érintett szolgáltatásokra minden esetben az Árjegyzékben feltüntetett legalacsonyabb árat, vagyis az 5 mellékvízmérőt meghaladó mennyiségre vonatkozó megrendelésre meghatározott díjakat alkalmazza⁷. A rendelkezésre álló adatok alapján megállapítható, hogy az eljárás alá vont által alkalmazott alacsonyabb díjak a versenyfelügyeleti eljárás megszüntetéséig változatlanok voltak, ugyanakkor az érintett díjak alkalmazására vonatkozó gyakorlat 2015 augusztusi megváltoztatása jelen eljárás lezárásáig nem járt az Üzletszabályzat mellékletét képező Árjegyzék módosításával.

Az árak alkalmazására vonatkozó gyakorlat megváltoztatásáról a fogyasztókat a MIVÍZ honlapján a 2015. október 22-én elhelyezett, és ott a vizsgálat időszakában is fellelhető

⁷ A mellékvízmérő felszerelés, csere és plombálás szolgáltatásra alkalmazott díj nettó 6 200 Ft, míg a mellékvízmérő plombálás szolgáltatásra alkalmazott díj nettó 3 900 Ft.

„Tájékoztató a társasházak részére mellékvízmérő cserével kapcsolatban” elnevezésű dokumentumban⁸ tájékoztatta.

Az eljárás alá vont 2018 júniusában is a 2013. évi Üzletszabályzatot, illetve Árjegyzéket alkalmazta, a mellékvízmérőkre vonatkozó szolgáltatásokra az abban szereplő legkedvezőbb díjakat alkalmazza minden megrendelő esetében.

II. Alkalmazott jogszabályi rendelkezések

A Tpt. 21. § (1) bekezdése szerint tilos a gazdasági erőfölénnyel visszaélni, így különösen:

a) az üzleti kapcsolatokban - ideértve az általános szerződési feltételek alkalmazásának esetét is - tisztességtelenül vételi vagy eladási árakat megállapítani, vagy más módon indokolatlan előnyt kikötni, vagy hátrányos feltételek elfogadását kikényszeríteni;

A Tpt. 22. § (1) bekezdése alapján gazdasági erőfölényben van az érintett piacon (14. §), aki gazdasági tevékenységét a piac többi résztvevőjétől nagymértékben függetlenül folytathatja, anélkül, hogy piaci magatartásának meghatározásakor érdemben tekintettel kellene lennie versenytársainak, szállítóinak és üzletfeleinek vele kapcsolatos piaci magatartására.

Ugyanezen szakasz (2) bekezdése alapján a gazdasági erőfölény megítéléséhez vizsgálni kell különösen

a) azt, hogy az érintett piacra való belépés és az onnan történő kilépés milyen költségekkel és kockázattal jár, illetve, hogy milyen műszaki, gazdasági vagy jogi feltételek megvalósítását igényli;

b) a vállalkozás, illetve vállalkozáscsoport [15. § (2) bekezdés] vagyoni, pénzügyi és jövedelmi helyzetét, illetve annak alakulását;

⁸ Lásd: VJ/42-117/2016. számú irat.

c) az érintett piac szerkezetét, a piaci részesedések arányát, a piac résztvevőinek magatartását, valamint a vállalkozásnak, illetve vállalkozáscsoportnak a piac alakulására gyakorolt gazdasági befolyását.

Ugyanezen szakasz (3) bekezdése alapján gazdasági erőfölényben lehet egy vállalkozás, illetve vállalkozáscsoport vagy több vállalkozás, illetve több vállalkozáscsoport közösen.

A Tpv. 14. § (1) bekezdése szerint az érintett piacot a megállapodás tárgyát alkotó áru és a földrajzi terület figyelembevételével kell meghatározni. A Tpv. 14. § (2) bekezdése szerint a megállapodás tárgyát alkotó árun túlmenően figyelembe kell venni az azt - a felhasználási célra, az árra, a minőségre és a teljesítés feltételeire tekintettel - ésszerűen helyettesítő árukat (keresleti helyettesíthetőség), továbbá a kínálati helyettesíthetőség szempontjait. A Tpv. 14. § (3) bekezdése alapján földrajzi terület az, amelyen kívül az üzletfél nem, vagy csak számottevően kedvezőtlenebb feltételek mellett tudja az árut beszerezni, vagy az áru értékesítője nem, vagy csak számottevően kedvezőtlenebb feltételek mellett tudja az árut értékesíteni.

A Tpv. 70. § (1) bekezdése szerint a vizsgáló vizsgálatot rendel el olyan tevékenység, magatartás vagy állapot észlelése esetén, amely a Tpv. rendelkezéseit sértheti, feltéve, hogy az eljárás a Gazdasági Versenyhivatal hatáskörébe tartozik, és a közérdek védelme az eljárás lefolytatását szükségessé teszi.

A Tpv. 44. § (1) bekezdése szerint a versenyfelügyeleti eljárásra – a törvényben meghatározott szűk körű kivételtől eltekintve – a közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályairól szóló 2004. évi CXL. törvény (a továbbiakban: Ket.) rendelkezéseit kell alkalmazni.

A Ket. 31. § (1) bekezdés e) pontja alapján a hatóság az eljárást megszünteti, ha az eljárás folytatására okot adó körülmény már nem áll fenn.

A Tpv. 82. § (1) bekezdése szerint a vizsgálónak a versenyfelügyeleti eljárás során hozott végzése ellen külön jogorvoslatnak csak akkor van helye, ha azt a Ket. vagy a Tpv. megengedi.

A Ket. 98. § (3) bekezdés c) pontja alapján az eljárást megszüntető végzéssel szemben önálló fellebbezésnek van helye. A Ket. 101. § (1) bekezdése alapján a fellebbezésnek a döntés végrehajtására halasztó hatálya van.

III. A döntés

Az I. és II. pontban írtakra tekintettel a Gazdasági Versenyhivatal – a Ket. 31. § (1) bekezdés e) pontja alkalmazásával a rendelkező részben foglaltak szerint döntött, az alábbi megfontolások alapján.

Az érintett piac meghatározása

A versenyfelügyeleti eljárásban vizsgált díjak az ivóvíz-szolgáltatáshoz, pontosabban az ivóvíz-szolgáltatás tényleges volumenének méréséhez, a szolgáltatásért fizetendő díj meghatározásához (számlázáshoz) szükséges eszközhöz, a mellékvízmérőhöz kapcsolódnak. Az olyan vízhasználó számára, akinek (háztartásának) vízfogyasztását más (háztartások) fogyasztásával közösen méri egyetlen bekötési vízmérő, saját háztartásának vízfogyasztását mérni, és ennek alapján közvetlenül a saját fogyasztásának megfelelő díját fizetni csak hiteles mellékvízmérő segítségével lehetséges, vagyis a hiteles mellékvízmérő használatának nincs reális alternatívája, helyettesítő terméke.

A mellékvízmérővel kapcsolatban felmerülő kötelezettségek és tennivalók finanszírozója azok tulajdonosa, vagyis az elkülönült vízhasználó. Ennek megfelelően az érintett árupiac a keresleti oldali helyettesíthetőség figyelembe vételével az a szolgáltatás-kombináció, amelynek eredményeként az elkülönült vízhasználó számára a felszerelt és plombált hiteles mellékvízmérő rendelkezésre áll, azaz a mellékvízmérő felszerelés, csere és plombálás szolgáltatás piacaként határozható meg

A szolgáltatás elvben igénybe vehető egyben (komplex szolgáltatásként), vagy az egyes részei (szerelés, plombálás) külön-külön, mintegy egymásra épülve is. Ebben az értelemben a mellékvízmérő plombálás a mellékvízmérő felszerelés, csere és plombálás szolgáltatás downstream piacának tekinthető, hiszen a plombálási szolgáltatás ráépül a mellékvízmérő felszerelés és csere szolgáltatásra. A felszerelés és

csere, valamint a plombálás szolgáltatások – amennyiben ezeket nem komplex szolgáltatásként nyújtják – egymás kiegészítő szolgáltatásai, ún. komplementerei.

Az érintett földrajzi piac meghatározása vonatkozásában megállapítható, hogy az egyes víziközmű-szolgáltatók összefüggő, egységes, az egyes települések elhelyezkedéséhez igazodó földrajzi területben meghatározható ellátási (szolgáltatási) területen kizárólagosan végzik közmű-szolgáltatási tevékenységüket. A szolgáltatás jellegéből és vázolt sajátosságaiból fakadóan annak földrajzi piaca helyi piacként, az egyes ellátási területekben határozható meg.

A versenyfelügyeleti eljárásban vizsgált magatartások szempontjából az érintett piac mindezek alapján a mellékvízmérő felszerelés, csere és plombálás szolgáltatás – amely nyújtható komplexen vagy külön-külön, ez utóbbi esetben a felszerelés és csere upstream, a plombálás downstream szolgáltatás – nyújtásában határozható meg a MIVÍZ ellátási területén (Miskolc⁹), mint helyi piacon.

Az eljárás alá vont gazdasági erőfölényes helyzete az érintett piacokon

A vezetékes ivóvíz-szolgáltatás jellegzetességei és a szolgáltatókra vonatkozó jogi szabályozás sajátosságai, valamint a tevékenység közüzemi jellege miatt egy adott földrajzi területen csupán egyetlen víziközmű-szolgáltató tevékenykedik, az egyes szolgáltatók működési (szolgáltatási) területei között átfedés nincs. Ennek megfelelően az egyes víziközmű-szolgáltatóknak az ivóvíz-szolgáltatást tekintve ellátási területükön helyi monopóliumuk van.

A víziközmű szolgáltató monopol helyzetéből adódóan valószínűsíthetően befolyással van, illetve befolyással lehet az alaptevékenységével, azaz az ivóvíz szolgáltatással kapcsolatos egyéb szolgáltatások piacainak erőviszonyaira, illetve az azokon való részvétel lehetőségeire, vagyis a víziközmű piacon meglévő monopolhelyzetét a víziközmű piac szomszédos piacaira átviheti.

Amennyiben az irányadó jogi szabályozás, vagy a piacot jellemző objektív tények alapján az állapítható meg, hogy a víziközmű-szolgáltató a mellékvízmérőt érintő szolgáltatásokat a vállalkozás ellátási területén kizárólagosan nyújtja, vagy

⁹ A MIVÍZ ellátási területéhez tartozott 2015. végéig Felsőzsolca is, azonban itt nem jellemző a mellékvízmérő használata.

kizárólagosan határozza meg a tevékenység végzésének feltételeit, díját vagy a szolgáltatást nyújtani jogosult vállalkozások körét, vagy a szolgáltatást kizárólagosan vagy jelentős arányban, a piac többi szereplőjétől függetlenül végzi, úgy megállapítható, hogy a víziközmű szolgáltató gazdasági erőfölényes helyzetet élvez ellátási területén a mellékvízmérőt érintő szolgáltatás, illetve szolgáltatások piacán.

A fentebb leírtak alapján egy víziközmű szolgáltatónak a mellékvízmérőt érintő szolgáltatások piacán fennálló gazdasági erőfölényes helyzete jogi szabályozás alapján, vagy annak hiányában is fennállhat. A jogszabályi környezet tehát befolyást gyakorol a piaci viszonyokra, ezért jelen versenyfelügyeleti eljárásban a MIVÍZ piaci helyzetét, így gazdasági erőfölényének fennálltát az egyes, jogszabályváltozás által meghatározott időszakokra külön indokolt megvizsgálni.

2015. március 31-ig a MIVÍZ szolgáltatási területén a mellékvízmérő felszerelés, csere és plombálás (komplex) szolgáltatást a MIVÍZ mellett független vállalkozások is végezték, vagyis a fogyasztók széles körben fordulhattak más szolgáltatóhoz a megfelelően felszerelt és plombával ellátott mellékvízmérőhöz jutás érdekében, és a plombálás szolgáltatás jellemzően a felszerelés és csere szolgáltatás részelemeként működött. Ebben az időszakban a mellékvízmérőket érintő szolgáltatások terén a MIVÍZ-nek meglehetősen alacsony piaci részesedése volt¹⁰. A mellékvízmérőket érintő szolgáltatások igénybevétele terén az is jellemző volt, hogy a mellékvízmérő felszerelés, csere és plombálás szolgáltatást a fogyasztók komplex szolgáltatásként vették igénybe, azaz kisebb mértékben rendeltek plombálást külön szolgáltatásként a MIVÍZ-től¹¹. Mindezek alapján megállapítható, hogy a mellékvízmérő felszerelés, csere és plombálás szolgáltatás piacán – annak ellenére, hogy a MIVÍZ volt az egyetlen olyan szereplő, amely a mellékvízmérő plombálás szolgáltatást önmagában képes volt nyújtani – 2015. március 31. napját megelőző időszakban nem volt megállapítható a MIVÍZ gazdasági erőfölényes helyzete.

¹⁰ A versenyfelügyeleti eljárás során beszerzett információk alapján a MIVÍZ mellékvízmérő felszerelés, csere és plombálás szolgáltatás kapcsán fennálló piaci részesedése a következők szerint határozható meg: 2011.: 10,5%, 2012.: 2,7%, 2013.: 4,1%, 2014.: 3,6%, 2015. I-III. hó: 3,7%.

¹¹ A plombálás, mint önálló (nem komplex) szolgáltatás aránya az összes, mellékvízmérőt érintő igényből 2011. és 2015. márciusa között átlagosan legfeljebb 11,6% volt.

A jogszabályi környezet 2014 decemberétől hatályos módosításának eredményeképpen a mellékvízmérő plombálást kizárólag a MIVÍZ végezhetett, a rendelkezésre álló adatok alapján azonban megállapítható volt, hogy ténylegesen 2015. április 1-jétől 2015. december 31-ig terjedő időszakban végezte kizárólagos szolgáltatóként a mellékvízmérő plombálást a MIVÍZ.

A MIVÍZ kizárólagossága a plombálás szolgáltatás nyújtása tekintetében nem feltétlenül jelenti annak privilegizált helyzetét a mellékvízmérő felszerelés és csere szolgáltatás nyújtása terén, azonban azzal jár, hogy a víziközmű szolgáltató egyedüli vállalkozásként volt képes nyújtani a mellékvízmérő plombálás szolgáltatás mellett a mellékvízmérő felszerelés, csere és plombálás komplex szolgáltatást is. Az eljárás alá vont mellékvízmérő felszerelés, csere és plombálás komplex szolgáltatása iránt fokozott igény mutatkozik a víziközmű szolgáltatóval szembeni bizalom, valamint a felszerelés, csere és plombálás szolgáltatások más-más szolgáltatónál történő megrendeléséből fakadó – szükségszerűen fellépő – többletköltségek miatt, ahogy ez tapasztalható jelen vizsgált esetben is. A versenyfelügyeleti eljárást során beszerzett adatokból¹² megállapítható volt, hogy a 2015. április 1-jétől 2015. augusztus 12-ig eltelt mintegy négy és fél hónap alatt mellékvízmérőt érintő szolgáltatást Miskolcon más vállalkozás egyáltalán nem nyújtott, 2015. augusztus 13. és 2015. december 31. között pedig az érintett szolgáltatások legalább 98,9%-át végezte a MIVÍZ. Mindezek alapján – figyelemmel a víziközmű vállalkozás magas piaci részesedésére a mellékvízmérő felszerelés, csere és plombálás komplex szolgáltatás piacán – a MIVÍZ gazdasági erőfölényes helyzete a mellékvízmérő felszerelés, csere és plombálás helyi, miskolci piacán 2015. április 1-jétől 2015. december 31-ig fennállt.

A jogszabályi környezet 2015 decemberétől lehetővé tette a víziközmű szolgáltatók számára, hogy a mellékvízmérő plombálást általuk megbízott szolgáltató útján is biztosítsák. Miskolcon ez a független szolgáltatók részére piacra lépési lehetőséget jelentett.

¹² Lásd: a VJ/42-118/2016. számú irat.

Az érintett piac 2015 decembere utáni viszonyainak elemzése az eljárás alá vont által nyújtott szolgáltatások tekintetében alkalmazott árazási gyakorlatának megváltoztatására tekintettel nem szükséges.

A gazdasági erőfölénnyel való visszaélés

A gazdasági erőfölénnyel való visszaélés törvényi tényállásának teljesüléséhez két konjunktív feltételnek kell fennállnia:

- 1) az adott vállalkozásnak gazdasági erőfölényes pozícióval kell rendelkeznie, és
- 2) olyan magatartást kell tanúsítania, amely alapján megállapítható, hogy visszaélt gazdasági erőfölényével.

A jogsértés megállapításához mindkét fenti feltétel egyidejű fennállása szükséges. Ebből következően a versenyfelügyeleti eljárás keretében azt volt szükséges megvizsgálni, hogy a MIVÍZ által gazdasági erőfölénye birtokában tanúsított

- mellékvízmérő felszerelés, csere és plombálás szolgáltatásra, valamint
- mellékvízmérő plombálás szolgáltatásra

vonatkozó díjalkalmazási gyakorlata a 2015. április 1. és 2015. december 31. közötti időszakban visszaélésszerű magatartásnak minősül-e.

Elöljáróban hangsúlyozni szükséges, hogy a versenyfelügyeleti eljárás megindításának alapja az eljárás alá vont nyilvánosan elérhető Árjegyzéke volt. Az abban foglalt, mellékvízmérőket érintő szolgáltatásokra alkalmazott díjak mértéke alapján valószínűsíthető volt, hogy a MIVÍZ visszaélésszerű magatartást tanúsít, ami megalapozta a versenyfelügyeleti eljárás megindítását.

A versenyfelügyeleti eljárás során megállapítást nyert, hogy bár az eljárás megszüntetéséig a MIVÍZ a 2013. évi, versenyfelügyeleti eljárás megindítására okot adó díjakat tartalmazó Árjegyzéke volt hatályban, az eljárás alá vont a mellékvízmérőket érintő szolgáltatásokra vonatkozó díjalkalmazási gyakorlatát 2015. augusztus 13-tól úgy változtatta meg, hogy minden esetben – és minden mellékvízmérőt érintő szolgáltatást megrendelő fogyasztó részére – az 5 mellékvízmérőt meghaladó megrendelésre vonatkozó, tehát az elérhető legalacsonyabb díjakat alkalmazza.

A fentiek alapján megállapítható, hogy az egyébként gazdasági erőfölényes helyzetben lévő MIVÍZ az Árjegyzékben szereplő, valószínűsíthetően tisztességtelenül meghatározott eladási árakat¹³ mindösszesen egy négy és fél hónapos rövid időszakban, 2015. április 1. és 2015. augusztus 12. közötti időtartamban alkalmazta.

A Gazdasági Versenyhivatal értékelése szerint a 2015. augusztus 13-tól alkalmazott mellékvízmérő felszerelés, csere és plombálás, valamint mellékvízmérő plombálás szolgáltatásra vonatkozó díjak nem tekinthetők olyan, a Tpv. 21. § (1) bekezdés a) pontjában meghatározott kizsákmányolásra alkalmas, így tisztességtelen eladási áraknak, mely a hatósági fellépést indokoltá tenné.

A versenyfelügyeleti eljárás megindítását alapvetően az indokolta, hogy a MIVÍZ által tanúsított magatartás a működési és ellátási területén lévő valamennyi vezetékes víziközmű-szolgáltatást igénybe vevő fogyasztót egy rendkívül hosszú időszakon keresztül érintett, azonban az eljárás során beszerzett adatok alapján megállapítható volt, hogy a vizsgálat alapját képező magatartás egy korlátozott, mindösszesen négy és fél hónapot jelentő időszakban valósult meg.

Figyelembe véve a MIVÍZ által nyújtott szolgáltatás jellegét, így különösen azt a körülményt, hogy a mellékvízmérő felszerelésére, cseréjére és plombálására vonatkozó szolgáltatás igénybe vételére háztartásonként viszonylag ritkán kerül sor¹⁴, megállapítható, hogy az eljárásra okot adó magatartás gazdasági erőfölényes helyzetben történő tanúsításának rövid időtartama alatt a MIVÍZ szolgáltatási területén elhanyagolható volt a megrendelések, illetve igénybe vevők száma¹⁵. Ezekre tekintettel a Gazdasági Versenyhivatal úgy értékelte, hogy a hatósági fellépés szükségessége – a

¹³ A díjak vizsgálatának keretében:

- a) megvizsgálásra került az eljárás alá vont díjalkalmazása saját, indokoltan felmerülő költségei alapján,
- b) megvizsgálásra kerültek az eljárás alá vont vizsgálat által érintett szolgáltatásainak költségei más földrajzi piacokon tevékenykedő piaci szereplők által hasonló szolgáltatások kalkulációjában figyelembe vett költségek segítségével, valamint
- c) megvizsgálásra került az eljárás alá vont által az érintett tevékenységre alkalmazott díjak mértéke a hasonló szolgáltatást nyújtó más vállalkozások díjainak tükrében.

¹⁴ A vizsgálat által érintett időszak esetében 2012. augusztus 31-ig 6 évente, 2012. szeptember 1-jétől nyolc évente szükséges a mellékvízmérők hitelesítése a mérésügyről szóló törvény végrehajtásáról szóló 127/1991. (X. 9.) Korm. rendelet 2. sz. melléklete értelmében.

¹⁵ Összesen 853 mellékvízmérőt érintett.

közérdek védelme, mint a versenyfelügyeleti eljárás megindítására okot adó, a Tpv. 70. § (1) bekezdésében megfogalmazott körülmény okán – a továbbiakban nem szükséges.

Mindezekre tekintettel a vizsgálat tárgyát képező mellékvízmérőt érintő szolgáltatásokra vonatkozóan ténylegesen alkalmazott díjakkal kapcsolatban megállapítható, hogy az eljárás folytatására okot adó körülmény, azaz a Tpv. 70. § (1) bekezdése szerinti, az eljárás megindítását megalapozó közérdek védelmének szükségessége a továbbiakban már nem áll fenn, így a Gazdasági Versenyhivatal a rendelkező részben foglaltak szerint döntött.

A Gazdasági Versenyhivatal hatáskörét a versenyfelügyeleti eljárásra a Tpv. 21. §-a tekintetében a Tpv. 45. §-a, illetékességét a Tpv. 46. §-a állapítja meg.

A jogorvoslati jog a Ket. 98. § (3) bekezdés c) pontján alapul.

IV. Egyéb kérdések

A fellebbezés előterjesztése és elbírálása tekintetében a Gazdasági Versenyhivatal az alábbiakban ad tájékoztatást.

A vizsgáló végzésével szemben fellebbezést a Tpv. 82. § (3) bekezdése szerint – a végzés közlésétől számított nyolc napon belül – az ügyfél terjeszthet elő, valamint az, akire nézve a végzés rendelkezést tartalmaz, továbbá – olyan eljárás esetén, amelyet bejelentés előzött meg –, a bejelentő, minthogy vele a végzést a Tpv. 60/A. §-a alapján közölni kell.

A Tpv. 82. § (2) bekezdése alapján a vizsgáló külön jogorvoslattal megtámadható végzésével szembeni jogorvoslatra a fellebbezés szabályait kell alkalmazni azzal, hogy a fellebbezést az eljáró versenytanács bírálja el.

A fellebbezésnek a végzés végrehajtására a Ket. 101. § (1) bekezdése alapján halasztó hatálya van.

Az elkésett fellebbezést, illetve a fellebbezésre nem jogosulttól származó fellebbezést a vizsgáló a Ket. 102. § (3) bekezdése alapján érdemi vizsgálat nélkül

elutasítja. A vizsgáló a fellebbezést a Ket. 102. § (5) bekezdése szerint a fellebbezési határidő leteltétől számított nyolc napon belül terjeszti fel az eljáró versenytanácsához, kivéve, ha a megtámadott végzést a fellebbezésben foglaltaknak megfelelően kijavítja, kiegészíti, módosítja, visszavonja vagy a fellebbezést érdemi vizsgálat nélkül elutasítja, valamint ha a fellebbezést a felterjesztést megelőzően visszavonták.

A vizsgáló a fellebbezést az ügy összes iratával együtt terjeszti fel, és a fellebbezésről kialakított álláspontjáról is nyilatkozik.

A Tptv. 82. § (4) bekezdése szerint a vizsgáló végzése ellen előterjesztett jogorvoslati kérelmet az eljáró versenytanács tárgyaláson kívül bírálja el. A fellebbezés érdemi elbírálása során az eljáró versenytanács a Ket. 105. § (1) bekezdése szerint a következőképpen rendelkezhet: a vizsgáló végzését helybenhagyja, megváltoztatja vagy megsemmisíti.

A fellebbezési illetékről a Gazdasági Versenyhivatal az alábbiakban ad tájékoztatást.

Az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény (a továbbiakban: Itv.) 28. §-ának rendelkezései szerint a közigazgatási hatósági eljárásért az Itv.-ben megállapított illetéket kell fizetni. Az illetékkötelezettség akkor is fennáll, ha a hatóság a kérelemnek (fellebbezésnek) részben vagy egészben helyt ad, vagy azt elutasítja, továbbá, ha a (fellebbezési) eljárást megszünteti.

Az Itv. 29. § (1) bekezdése alapján a végzés elleni fellebbezésért 3000 forint illetéket kell fizetni.

Az Itv. 31. § (1) bekezdése alapján az illetéket az eljárás kezdeményezésekor az köteles megfizetni, aki az eljárás megindítását kéri (aki a fellebbezést előterjeszti).

Az Itv. 32. §-ának rendelkezései szerint a jogorvoslati eljárásban megfizetett illetéket az ügyfélnek (a fellebbezés előterjesztőjének) vissza kell téríteni, ha a közigazgatási hatóság vagy a bíróság által felülvizsgált közigazgatási hatósági döntés (a vizsgáló végzése) az ügyfél hátrányára részben vagy egészben jogszabálysértőnek bizonyult. A visszatérítést hivatalból, a jogorvoslati eljárást lezáró, vagy arra tekintettel hozott döntésben kell elrendelni, és azt a visszatérítés foganatosítása végett az ügyfél

lakóhelye, székhelye, illetőleg a bíróság székhelye szerint illetékes állami adóhatóságnak kell megküldeni.

Az Itv. 73. § (1) bekezdése alapján a fellebbezési illetéket az eljárás megindításakor az eljárást kezdeményező iraton (a fellebbezésen) illetékbélyeggel, vagy pedig az eljárás kezdeményezését megelőzően vagy az eljáró hatóság felhívására átutalással, az átutalás közleményrovatában az ügyfél neve, lakcíme vagy székhelye, valamint az ügyszám feltüntetésével kell megfizetni.

Az Itv. 74/A. §-ának rendelkezései szerint az illetékbélyeggel megfizetett illetéket az eljárást kezdeményező iratra (a fellebbezésre) kell felragasztani. Az eljárást kezdeményező iratra (a fellebbezésre) ragasztott illetékbélyeget az ügyfélnek átírnia vagy azon bármiféle megjelölést alkalmaznia nem szabad. A bélyeget az eljáró hatóság értékteleníti felülbélyekezéssel.

A Ket. 31. § (1) bekezdés h) pontja alapján a hatóság az eljárást megszünteti, ha a hatósági eljárásért illetéket kell fizetni, és az ügyfél a fizetési kötelezettségének a hatóság erre irányuló felhívása ellenére az erre tűzött határidő alatt nem tesz eleget és költségmentességben sem részesül.

Budapest, 2018. június 5.

P.h.

Szijjártó Ilona

vizsgáló

Kapja: MIVÍZ Miskolci Vízmű Kft. (3527 Miskolc, József A. út 78.)